

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel.	Tarsszerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Égész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér
--	---------------------------------	---	-----------------------------------	--

A szegényügy

rende-réséről olvasunk mostanság sokat a fővárosi lapokban. Persze, az országos rendezésről van itt szó. Mert minálunk Baján rendezve van a szegényügy. Van szegényházunk, amelyben el van helyezve néhány szegény. Ott ápolják őket, ott kapják meg az élelmezésüket és foglalkoztatják is őket.

De tudj az ördög, úgy pénteki napokon mindig azon gondolkozom, hogy hát rendezve van e tényleg az a szegényügy minálunk?

A város közpénzekből, a polgárság fizette pótdadó egyrészből tartja fenn a szegényházat. Minden adóforint után fizet az adózó polgár legalább 3 krajcárt a szegényház fentartásához. Ha ezzel a koldusügy el volna intézve, nagyon olcsón jönne ki a polgárság. Elvégre a péntekenként megjelenő koldusok sokkal többbe kerültek ennél. Kerültek? Dehogy! Kerülnek.

Ma péntek van. Ma volt éppen a koldusjárásnak a napja. Ha számot vetünk azzal az összeggel, amit ma kiadtunk koldusokra, hát arra a felfedezésre jutunk, hogy amellyel, hogy koldusváltásdíjat fizetünk a város kasszájába, hát még egy egész csinos kis summát költünk szegényügyre. Átlag hetenként a legszerényebb ház is kiad minden pénteken legalább 24 fillért koldusokra.

Ezzel nem akarok ráuszítani-csendőrt meg rendőrt a koldushadra, mert azt hiszem, minden jószívű, jólelkű embernek az a felfogása, hogy: „aki az ajtó elé áll és kér, annak adjál, mert az rászorul az adományodra.”

Csak jelezni akarjuk, hogy nincsen

rendezve a szegényügy, hogy ma az a különbség a régi állapot között, hogy most fentartunk közpénzből egy szegényházat és emellett tovább is meg van a minden péntekre kirótt koldusadó.

Dehogy akarjuk azokat a szegényembereket megfosztani a minden pénteki alamiznapéntől! De mégis meg kell említenünk, hogy a mi rendezett szegényügyünk is mennyire rendezetlen és a koldulási tilalom ellenőrzése is rendezetlen.

A helyi koldusok mellett vannak vidéki koldusok is. Ezeknek tulajdonképpen nem volna szabad koldulniuk. Megtörténik néha, hogy a rendőrség előállít egyet tiltott koldulásért, mások meg vígan róják az utcákat, járják a házakat és szedik az obulust.

Tulajdonképpen itten sem maga a koldulás a kifogásolandó, hanem a csavargó, ugynevezett vándorlegények között igen sok a kétes, sőt veszedelmes ekzsztencia. Amint éppen az utóbbi időben láttuk, az ilyen dologkerülő csavargók, ha csak hozzájutnak, meglopják azt a házat, amelybe koldulás címén férköztek be.

A közbiztonság okából volna tehát szükséges ezeket az országot járó, magukat munkanélküli iparos vándorlegényeknek mondó csavargókat jobban ellenőrizni.

A helyi koldusainkat azonban nem szabad bozgatni. Amíg nem tudjuk szegényügyünket úgy rendezni, hogy minden ráutaltat közzellátásban részesítsünk, addig szemet kell hunyni a pénteki koldulásokról elölt.

Almafáink védelme.

Amint halljuk, rendőrségünk jelenleg szigorú eljárást folytat a városban és határában a **vértetű** (Schizoneura lanigera Hm.) által megtámadott almafák védelme és illetőleg ezek részbeni kivágatásának elrendelése által, a veszedelmes fereg elterjedésének meggátolása tárgyában.

Ezen közgazdasági érdekű intézkedést mi a magunk részéről is támogatni véljük azért, hogy olvasóközönségünket röviden megismertetjük a mi legegészségesebb gyümölcsöt termelő fánk e borzasztó ellenségével és a vele szemben való védekezés módjával.

A vértetű (a német Biutlaus-ból) parányi atka-álaku, amerikai eredetű rovar, amely csaknem kizárólag az almafát pusztítja és ennek mind a fás részein élősködik. Amerikából Francia-, majd Németországba, onnét pedig 1879-ben, egy fődemesi kertész almafarendelményével hazánkba hurcottatott be.

E szivószájszerkesztetű állatka, amelynek mindegyikétől 12 ivadék, összesen mintegy 100 utód származik megtermékenyítés nélkül, már kéthetes korában kezd szaporodni. Tehát roppant szapora rovarfaj. Megannyi nőtény. Junius vége felé, a harmadszori vedlés után szaporodása megszűnik és az alig egy milliméternyi hosszúságú fereg szárnyakat kap, s a széllel együtt repülve főleg a forradásos almafákon űti fel a sátrát.

Ahol a vértetű letelepedett, ott azt a helyet hősinféher, gyapjas váladékával — amelyet a hátán levő mirigyből bocsát ki — egészen betakarja. Legjobban látható ez május és junius hónapokban. Arról, hogy e helyek tényleg a vértetvek tanyáját jelölik-e, könnyen meggyőződhetünk, hogyha azt a fehér foltot széjjel nyomjuk. Ha vérszínű — vörösbarna — nedv ömlik ki ujjaink nyomán: akkor okvetlenül vértetűvel van dolgunk.

A vértetű százezernyi szúrásának helyén repedések, sebek vagy dudorok támadnak a fán, amelyek egyre nagyobbodva, 5—6 év alatt a fa lassu, de feltétlen elpusztulását vonják maguk maguk után.

A védekezésre legalkalmasabb a tél ideje, amikor a fa lombtalan és a vértetű szaporo-

KORCSOLYÁK:
Halifax, Jégkirály,
Kondor, Kolumbus,
Pelikán, Blosta ::

minden minőségben, kivitelben és árban :: ::

Drescher

Gyulánál

kaphatók nagy választékban. :: ::

dása szünetel. Legcélszerűbb ilyenkor a felfűtött ágakat egészen eltávolítani és a levágott farészeket gondosan elégetni a vágás lapjait aztán olíviával vastagon bekenni el ne mulasszuk. Erősen megtámadott és az öreg fákat legtanácsosabb tövestől kivágni és elégetni.

A nyári védekezés abból áll, hogy a vértetes helyek sebeit, repedéseit petrolium-emulzióval gondosan megtisztogatjuk és a kiszívogatott sebhegyeket kőszénkátránnyal oly módon vonjuk be, hogy azt az eső le ne mossa és hogy oda a pusztító féreg újra be ne ferközhessenek.

Hatásos, bár drágább védőszer a vértetű ellen a dendrin is, amelynek felkenése szintén kézi esettel történik.

Okos megértéssel és buzgó utánlátással gátat vehetünk gyümölcsöseink e gyilkos veszedelmének és csekély áldozat árán megmenhethetjük határunk elég jelentékeny évi almaterméseit.

Telefonhírek.

Budapest, 1912. január 12.

A képviselőház ülése

A mai ülésen folytatták az igazságügyi tárca költségelirányzatának tárgyalását. Csermák Ernő és Horváth Gyula a bírói függetlenség megővését és a bírák fizetésének a rendezését sürgették. Simonyi Semaden Sándor a takarékpénztárak ügykezelésének reformját sürgeti.

Justh Gyula,

a függetlenségi párt kitűnő vezére holnap üli meg születésének hatvannegyedik évfordulóját amely alkalmából a függetlenségi párt vezérért nagyobb ünneplésben fogja részesíteni. Ez alkalmából Justh valószínűleg politikai nyilatkozatot is fog tenni.

Megfagyott vásárosok.

Kolozsvárról Hadnagy György 5 társával kocsiával egy vásárra igyekezett. Utközben óriási szélvihar támadt, nem tudtak előle menekülni és mindnyájan megfagytak.

Megszüntetett árvaház.

A belügyminiszter értesítette Csanád megye alispánját, hogy megszünteti a Makón levő megyei „Erzsébet árvaházat” és helyébe létesít egy züllött leányoknak szolgáló otthont, amelyben rossz utra tért leányokat gazdasszonyokká nevelnek.

NAPIHIREK.

Megszűnt a járvány.

E hó 15-én megnyílnak az iskolák.

Városunk általában arról nevezetes, hogy nem történik benne semmi, ami pedig mégis előfordul, azzal sincs egy csöpp okunk sem dicsekedni. Ilyen szomorú nevezetessége volt a városnak az elmúlt esztendőben, hogy a kanyaró és a vörheny, mely éppen egy esz-

tendeje, hogy fölfűtötte utálatos fejét, egy esztendőn keresztül dult gyermekeink sorában, anélkül, hogy gátat tudtak volna vetni neki.

Ta'án a most váratlanul hidegre fordult időnek köszönhetően, hogy a járvány megszűnt terjedni, sőt az eddigi vizsgálaton helyzetben egy kis javulás is észlelhető. Bár nem lehet még azzal dicsekednünk, hogy a vész teljesen megszűnt volna, de a megbetegedések arányszáma oly „kevés”, hogy a járvány megszűnt *hiavatalosan* járvány lenni. Ezt jelentette a város tisztii főorvosa *Bernhart János dr.* a polgármesteri hivatalnak, melynek alapján *dr. Hegedüs Aladár* polgármester megengedte, hogy a helybeli elemi iskolákban, hvl eddig az előadások szüneteltek, e hó 15-én újból megkezdhetők legyenek.

A *Kath. Legényegyesület* vezetősége örvendetesen tapasztalta, hogy a liceumi előadások alkalmával a nagy érdeklődés miatt az egyleti helyiség szűknek bizonyult s ezért elhatározta, hogy ezentúl az előadásokat az ipartestület dísztermében fogja tartani, miként azt a jövő hét folyamán külön falragaszok is fogják jelezni. Miután a Bajai Sport Egyesület most vasárnap, jan. 14-én délután közkívánatra megismétli nagyszerű előadását s azért nemcsak ezen egylet, de a liceumi előadások m. t. szereplői részéről is azon óhaj merült fel, hogy ezen a vasárnapon liceumi előadás ne tartassék, ezért az egylet vezetősége ezen körülmények kényszerítő hatása alatt mégis csak kénytelen megszakítani az előadások sorozatát, s így a legközelebbi előadás január 21-én lesz, mely alkalmával *dr. Pollermann Artur* orvos ur nagyjértékű előadására ezuton is felhívjuk az érdeklődők figyelmét, a műsor egyéb pontjait legközelebb fogjuk közölni. Az egylet rendes és pártoló tagjai az igazolvány felmutatása mellett belépő-díjat nem fizetnek.

Beteg tanácsnok. Weisz Nándor tanácsnok, a gazdaságügyosztály fáradhatatlan szorgalmu vezetője a hónap eleje óta betegen fekszik a lakásán. Hogy mit jelent az, hogy Weisz Nándor nem jelenik meg már majdnem két hete a hivatalában, azt csak az tudja megítélni, aki tudja, hogy milyen nagy Weisz tanácsnok ügyosztályának munkaköre és aki tudja, hogy mily rengeteg munkát végez a gazdaságügyosztály vezetője. Most, hogy a gazdaságügyosztály vezetőjét betegsége gátolja hivatalos helyiségében való megjelenésében, megakadt a munka és bizony sok fontos dolog elintézése halasztást szenved. Pldául a legutóbbi közgyűlés tárgysorozata is azért volt oly rövid, mert Weisz tanácsnok darabjai elmaradtak.

A **Széchenyi Szövetség** tagjait ezuton kéri meg az elnökség, hogy minél nagyobb számmal sziveskedjenek megjelenni e hó 13-ikán déli 12 óra után a vasútállomáson *Bernát István* fogadására.

Az ünnepély közönségének figyelmét pedig felhívja az «Uj Életre» című költeményre, melyet *Fehérvári Dezső* a szövetség volt titkára írt az ünnepély alkalmára és mely költemény oly fenségesen domborítja ki a Széchenyi kultusz jelentőségét és az igazságnak oly erejével öltözteti költői formába az új magyarság törekvéseit, hogy a gondolatok finomságát igazán csak fokozott figyelemmel fogják csak élvezhetni a hallgatók.

Nádassy kérvénye most fordult meg a tanácsülés előtt. Nádassy József, a szabadkai színház új igazgatója azzal a kérvénnyel fordult a város tanácsához, hogy adja meg neki a nyári hónapokra a játékgendélyt 1913.,

1914. és 1915. évre. A városi tanács kiadta a kérvényt a színházi bizottságnak, amely azt legközelebb tárgyalni fogja. A színházi bizottság el — értesülésünk szerint — olyan javaslatot tesznek, hogy adják meg a 3 évre a játékgendélyt Nádassynak, azzal a megszorítással, hogy koha a 3 éven belül felépül az állandó kőszínház, úgy a nyárra szóló koncesszió hatályát veszti.

Távbeszélő központok megnyitása. A vepródi, szentlőpösi, lilomosi, bácsi, bácsordasi, deryei, bácsufalvai, vajszkai törvényhatósági távbeszélő központok 1911. december 31-én a forgalomnak átadottak. Most már az egész megyében elkészült a törvényhatósági telefonhálózat csak éppen a bajai és a bácsalmási-ban nem. Vajjon miért marad ez oly sokáig?

Bajai Hétfői Ujság Azt hittük, hogy ezt az újságalkodást a multkor: felszólalásunkkal elintéztük. De tévedtünk. Ma ismét a kezünkbe került egy nyomtatott papiros, amelynek a homlokán a Bajai Hétfői Ujság név diszeleg. Szerkesztősége künt van a Rákóczi-utca 12. szám alatt, vagy talán ez is megtévesztés, mert hiszen a felelős szerkesztő neve teljesen ismeretlen Baján és meglehet, hogy a budapesti Rákóczi-ut 12. számot gondolja. Az ügyesség figyelmét felhívjuk erre a magát újságnak nevező lapra, amely még azt sem árulja el, hogy hol nyomják és amely tisztán arra van építve, hogy a hiszékeny fővárosi hirdető feleket félrevezesse.

Kéménytűz volt Németh Imre rajztanár házában. Nagyobb baj nem esett, mert a tűzet nyomban elfojtották.

Gavallér tolvajok. Baján a kereskedők között valóságos kirakat verseny fejlődött ki. Azt a kérdést, hogy kinek a kirakata szebb egy ismeretlen tagokból álló júry döntötte el úgy hogy a sikerültebb kirakatok csinosabb tárgyait ellopta. A kirakatverseny győztesse *Sternfeld Vilmos* volt, akilől dívatos bot-er nyót, zsiltett, smoking gombokat, egy tuca inget és egyéb apróságokat loptak el. De sikeres kirakata lehetett egyik borbélynak is, mert ezt is kitüntették azzal, hogy parfümöt és brillantint emeltek el. *Marosi Jakab* kirakatát is figyelemre méltatták mintegy öt kaplap erejéig *Hunyadi Ferenc* és *Klima Mária* csak kisebb sikert arattak. A bajai kereskedők, sőt a csendőrök is megunták azt, hogy ilyen módon tüntessék ki a díszes kirakatokat, — s lesbe állottak. A júrit sikerült elfogni. *Vancsura Sándor*, *Garos Géza*, *Svraka Sándor* voltak a főbírák. Letartóztatták őket.

Kártevő suhancok. A város most létesített *Szent János* és *Kisbuda* városrészekben egy-egy mélyfuratu *Norton-kutat*, amelyek meglehetősen sokba, hozzávetőleg 2500 koronájába kerültek a városnak. Alighogy felszerelték ezeket a drága kutakat, már is az a panasz, hogy a két városrész suhancái erőnek erejével tönkre akarják tenni azokat. Ütik, törlik, zuzzák a felszerelést és oly módon is igyekeznek a különben odakint köz-szükségletet képező kutakat tönkretenni, hogy köveket akarnak béleje dobni. A szülők és egyáltalán a felnőttek ügyelhetnének odakint a két városrészben arra, hogy a gyerekek ne tegyék tönkre a kutakat. De felhívjuk a rendőrség és csendőrség figyelmét is azokra a visszaélésekre, amelyeket már nem lehet gyerekes csinnytevéseknek mondani. Ablakokat zuznak be gummipuskával, megrongálják a kapuk csengetyűit, bemocskolják a házfalakat, a nyitott közkutakba szemetet dobálnak.

Külön fejezet alá tartoznak a levélgyűjtő szekrények, amelyekre nem lehet kitenni a levelek kiszedését jelző táblácskákat, mert azokat kifeszégetik és ellopják a suhancok.

Vidéki krónika. Nuszpl Jakab vaskuti lakos a borsódi határban járt valami dolga után. Egy pár percre őrizetlen hagyta a lovait és mire visszament azokhoz, rémülve látta, hogy a lovokról az összes szerszámot ellopták. Később kislult, hogy két kis csavargó gyerek volt a tolvaj. — Waltz István garai lakos valami miatt összeszólalkozott a sógorával, mire az alaposan elverte. Waltz most a bajai büntetőbírósnál keres gyógyító irt fájdalmas sebeire. — Az ünnepek előtt gyakran megcsik, hogy a legények összeszurkálják egymást, de olyan eset. amint a mostani ünnepekben történt, ritkán esik meg. Legálább nem gyakori, hogy férfi aaszonyt szurkáljon meg. Bácsbokodon Karagics Mátyás udvarolni akart özv. Vidákovics Mátyasnének. Minthogy a szép özvegy nem akart Karagics udvarlásáról semmit sem tudni, Karagics bicskát rántott és megszurkálta az özvegyet, aki a bajai bírósághoz fordult elégtételért.

Rum, likőr készítése házilag 100, 200 percentnyi megtakarítás. 50 fillér egy adag legfinomabb rum kivonat, vagy likőr-kivonat bármelyike. Használati utasítások és prospektusok ingyen, bárkinnek díjtalanul rendelkezésére állanak. Kapható egyedül **Gyarmati Emil** gyógytárában Baján.

Nagy halvacsora lesz a «KORONA KÁVÉHÁZ»-ban e hó 13-án szombaton este. Akijől akar szórakozni, enni-inni, az ne mulassza el a Korona halvacsoját. Halpaprikás turócsuszával egy teríték ára 2 kor. 40 fillér. Kitűnő italokról gondoskodva lesz. Igen jó cigányzenekar hangversenyez. Minthogy tul nagy már most is az előjegyzés, kérem a résztvenni kívánó n. é. közönséget, szíveskedjék előjegyeztetni az asztal iránti igényeit. A mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását kéri kitűnő tisztelettel Rosenbaum Jenő Korona kávé.

Segédszerkesztő:

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 101

Irodai gyakornokot

keresünk.

Scheer és Weidinger

vaskereskedők.

Eladó bútor

Egy szobabútor elutazás miatt a zonnal eladó.
Kigyó-utca 23 szám a.

Jégpálya megnyitás!

A Bajai Sport Egylet a gróf Széchenyi utcai jégpályát kezelésbe véve megnyitotta.
Bejárat az Ipartestületről.

Jdényjegy:

1 személyre	6 K
Deák (fiuk) részére	4 K
Kisérők és nézőknek	2 K

Egyszeri látogatás:

Korcsolyázóknak	50 fill.
Deákoknak	30 fill.
Kisérők és nézőknek	20 fill.

Jegyváltás a telepen és Lukács tőzsdéjében.

Dijak előre fizetendők.

MILLIÓK

használják

köhögés, hurut,

rekedtség, elnyálkásodás
és szamárköhögés ellen a

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**

a „3 fenyővel“.

6050

közjegyzőileg hitelesített
bizonyítvány orvosoktól és
magánosoktól.

Csomagja 30 fillér. Doboza 60 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Gépeladás.

Egy nyolcas „Niholson“
locomobil cséplővel és
elevátorral eladó. Bő-
vebb felvilágosítást ad a
kiadóhivatal: Ugyanott
egy malomberendezés is
kapható.

Nánay Aurél

könyvnyomdája
Bácsalmáson.

Könyvnyomdai munkák
izléses, gyors és
jutányos elkészítése!!!
Községi nyomtatvány-
raktár!

Miért nincs az idén Baranyában kolera?

Mert mindenütt a közkezdveltségű

pécsi tettyei kristálytisza üdítő és borvizet

itták, mely nemcsak a legolcsóbb hanem a legkellemesebb izu
asztali viz. — Övszer fertőző betegségek ellen!

Főraktár: IFJ. CSERBA GYÖRGY fűszerüzletében.

Ára palack cserével: 1/2 liter 18 fillér. — 1 liter 24 fillér.

1 1/2 liter 32 fillér.

ÁLLANDÓ

BUTORKIÁLLÍTÁS

Baján, Erzsébet királyné-utca 7 szám alatt.

Rosenfeld Albert ajánlja nagy választékban saját készítményű *fa- és kárpitos bútorait* meglepő kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett. Diszítésetek és lakberendezéseket kiváló szakmunkásom végzi. Telefonszám 84.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy egy szegedi elsőrangú műasztalos vezetése alatt Baján

ASZTALOS-MŰHELYT

nyitottunk. — Előállítunk műhelyünkben raktárra és rendelésre, legkiválóbb minőségű műbútorokat, a legfantasztikusabb ízléseknek megfelelőleg. — Elvállaljuk legfinomabb bútoroknak javítását és ujonnan leendő polírozását felelőség mellett. — Készítünk legegyszerűbb funirozott bútorokat és festett puhabútorokat is.

Kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy a hazai, illetve bajai ipart és ezáltal bennünket is új vállalatunkban támogatni kegyeskedjek. :-

HAAS és WEISZ bútor-, kárpitos- és zongoratermei BAJA.

:- Szent István-tér 4., a „Bajavidéki Takarékpénztár“ épületében. :-

ZONGORÁK

ÉS PIANINÓK

legszilárdabban vásárolhatók

Ifj. Wagner Antal

zongora-teremben

BAJÁN.

Bácsmegeye legrégibb és legnagyobb zongora-
:- raktára :-

Tíz éves írásbeli
:- szavatosság! :-

Legelőnyösebb
fizetési feltételek! :-

Magyar lencse

(jól főlő) literenként 13 krajcárért kapható Bende Imre utca 3. sz. a. (A Központi Szálloda hátsó kapuja mellett)

Legjobb karban levő modern ebédlő,

úri, hálószoba berendezés szobaként, továbbá zongora és egyéb ingóságok január 20-án és 21-én d. u. 3 órakor a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Azon esetre, ha az elért legmagasabb ár a kikiáltási áron alul marad, eladó fentartja magának azon jogot, hogy az illető tárgy eladásától visszaléphessen.

A bútor megtekinthető naponként d. e. 11-től d. u. fél 1-ig *Deszkás-utca 7. számú házban.*

Nemi bajoknál, húgycsőfolyás, tripper-kankónál csakis az **ILLEŠ**-féle Santal-capsulák, ezelőtt **LARICIN CAPSULÁK**, mint legbiztosabb óvszert mindenki használja, 3 kor. beküldéssel ingyen postaköltséggel szállítja **ILLEŠ ANTAL** gyógyszerháza Szabadka.

STOCK-Cognac

Medicinal

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt

Camis és Stock

gőzüzemű gyárából

BARCOLA.

Törlesztéses kölcsönöket engedélyezünk

15-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0 alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
Palma kaucsuk
ágybetét
minősége
elsőrangú